

Eslövs kommun

Granskning av samverkan mellan förskola,
skola och socialtjänst inom barn- och
familjenämnden

Building a better
working world

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	3
2.1. Bakgrund	3
2.2. Syfte och avgränsning	3
2.3. Revisionskriterier	4
2.4. Metod.....	5
3. Samverkan mellan förskola/skola och socialtjänst	6
3.1. Organisation	6
3.2. Mål och viljeriktningar	7
3.3. Rutiner vid anmälan kring barn som far illa eller riskerar att fara illa.....	8
3.4. Ärendestatistik	11
3.5. Uppföljning och återrapportering	12
3.6. Bedömning	13
4. Sammanfattande bedömning	14
4.1. Bedömning utifrån revisionsfrågor.....	14
4.2. Slutsats och rekommendationer.....	15
Källförteckning	17

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Eslövs kommun granskat samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst inom barn- och familjenämnden. Det övergripande syftet har varit att bedöma huruvida barn- och familjenämnden säkerställer en välfungerande samverkan mellan förskola, grundskola och socialtjänst kring barn som far illa eller riskerar att fara illa.

Vår bedömning är att barn- och familjenämnden i Eslövs kommun har en god ambition att utveckla samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst. Genom att berörda verksamheter organisatoriskt finns samlade i en gemensam nämnd finns förutsättningar för en nära samverkan och dialog. Barn- och familjenämnden har uttryckt mål och viljeriktningar som kan hänföras till samverkan avseende barn som far illa eller riskerar att fara illa. Granskningen visar att samverkansinsatser görs, men att arbetet kan stärkas och utvecklas. Vi kan vidare konstatera att det saknas dokumenterade strategier som beskriver hur nämnden ska uppnå en högre samverkan mellan verksamheterna.

Vår sammanfattande bedömning är att barn- och familjenämndens styrning och uppföljning kring barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa kan stärkas. I nämndens utvecklingsarbete bör formaliseras vilka gemensamma förebyggande insatser och arbetsmetoder som kan genomföras mellan förskola, skola och socialtjänst utifrån verksamheternas uppdrag och ansvarsområden. Detta är särskilt av vikt med tanke på den ökade andelen anmälningar kring barn som far illa eller riskerar att fara illa som noterats i kommunen under den senaste tvåårsperioden. Barn- och familjenämnden bör i det fortsatta samverkansarbetet bevaka att barn och unga med behov av stöd och hjälp, får det stöd som de är berättigade till och att barnen inte hamnar i kläm mellan nämndens olika verksamhetsområden.

Vi har utifrån granskningen identifierat följande förbättringsområden och rekommendationer:

- ▶ Barn- och familjenämnden borde utveckla riktlinjer för samverkan mellan förskola/skola och socialtjänst för att tydliggöra styrning och inriktning av arbetet samt för att möjliggöra till kartläggning och uppföljning kring vilka resultat som uppnåtts.
- ▶ Barn- och familjenämnden måste tydligare förvissa sig om att all förskole- och skolpersonal är väl förtrogna med rutinerna vid anmälan när ett barn far illa eller riskerar att fara illa.
- ▶ Barn- och familjenämnden borde formalisera riktlinjer avseende det förebyggande arbetet kring barn som far illa eller riskerar att fara illa och vilka gemensamma insatser mellan förskola, skola och socialtjänst som kan utvecklas för att möta ökade behov.
- ▶ Innehållet i de utbildningsinsatser som genomförs mellan förskola/skola och socialtjänst bör utvecklas för att tydliggöra vilka åtgärder och förebyggande insatser som skall göras kopplade till målgruppen utifrån de gemensamma frågeställningar som diskuteras.
- ▶ Barn- och familjenämnden skall säkerställa att socialtjänsten återkopplar till förskola och skola vid en anmälan i enlighet med lagens krav.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Enligt socialtjänstlagen är myndigheter vars verksamhet berör barn och ungdomar skyldiga att genast anmäla till barn och familjenämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att nämnden behöver ingripa till ett barns skydd. Detta gäller även dem som är anställda hos sådana myndigheter. Barn och familjenämnden ska i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. Nämnden ska aktivt verka för att samverkan kommer till stånd. I skollagen 29 kap 13 § finns på motsvarande sätt skolhuvudmännens skyldighet att på barn- och familjenämndens initiativ samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa. I skollagen finns också hänvisning till socialtjänstlagens bestämmelser om förskolors och skolors anmälningskyldighet.

Efter förändringar i socialtjänstlagen 2013, får barn och familjenämnden återkoppla till anmälaren om att en utredning inletts. Sådan information ska på begäran lämnas till anmälaren om det med hänsyn till omständigheterna inte är olämpligt att göra detta. I och med lagförändringen ställs således tydligare krav på socialtjänsten att återkoppla till dem som gjort en anmälan. Socialtjänsten kan även på eget initiativ informera den som gjort anmälan.

I media har det under året rapporterats om att det finns tecken på att antalet barn i Eslövs kommun som far illa har ökat. Av statistik från socialtjänstens utredningsenhet för barn och unga i åldern 0-18 år, framgår att antalet anmälningar ökat med 32 % mellan 2012 och 2013. Detta är även en ökning i jämförelse med året innan. Vid mätningen vid årsskiftet 2013, framkom att socialtjänsten är inkopplad på sju procent av alla barn under 18 år som är folkbokförda i kommunen. Revisorerna har utifrån sin risk- och väsentlighetsbedömning sett det som mycket angeläget att granska om det finns en ändamålsenlig samverkan mellan förskola, grundskola och socialtjänst kring barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa.

2.2. Syfte och avgränsning

Granskningens övergripande syfte är att bedöma huruvida barn- och familjenämnden säkerställer en välfungerande samverkan mellan förskola, grundskola och socialtjänst kring barn som far illa eller riskerar att fara illa.

Granskningen avser barn- och familjenämnden, och verksamheterna förskola, grundskola och socialtjänst. Granskningen avser barn och ungdomar 0-18 år.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- ▶ Har mål och viljeinriktningar uttalats beträffande målgruppen?
- ▶ Finns det dokumenterade rutiner för samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst? Är rutinerna kända och implementerade?
- ▶ Vilka samverkande insatser görs beträffande målgruppen?
- ▶ I vilken utsträckning anmäler förskolorna och skolorna till socialtjänsten kring barn som riskerar att fara illa?
- ▶ I vilken utsträckning återkopplar socialtjänsten inkomna anmälningar?

- ▶ Vilken uppföljning och återrapportering sker till barn- och familjenämnden och kommunfullmäktige?

2.3. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. I denna granskning utgörs revisionskriterierna av:

- ▶ **Socialtjänstlagen**

Kommunen har genom socialtjänstlagen det yttersta ansvaret för att tillse att de som bor i kommunen får det stöd och den hjälp de är i behov av. Insatser ska utformas och genomföras tillsammans med den enskilde. Efter de förändringar i socialtjänstlagen som trädde i kraft 1 januari 2013, får barn- och familjenämnden informera den som gjort anmälan om att utredning har inletts, inte har inletts eller redan pågår. Sådan information ska på begäran lämnas till anmälaren om det med hänsyn till omständigheterna inte är olämpligt att göra detta. Utlämnande av uppgifter begränsas av de regler som finns i offentlighets- och sekretesslagen.

Socialtjänstlagen markerar med tydlighet att kommunen ska ha ett förebyggande barn- och ungdomsarbete. Barn- och familjenämnden ska verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden och ska särskilt uppmärksamma tecken på ogynnsam utveckling. Vidare ska nämnden i sin omsorg tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan ett mål eller ärende avseende vårdnad, boende, umgänge eller adoption har avgjorts.

I de frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa, ska barn och familjenämnden samverka med andra samhällsorgan, organisationer, föreningar och andra som berörs. Nämnden ska aktivt verka för att samverkan kommer till stånd.

- ▶ **Skollagen**

I skollagen tydliggörs de krav som finns inom förskola och skola avseende deras anmälningsskyldighet till barn- och familjenämnden när ett barn far illa eller riskerar att fara illa. Förskola och skola ska på barn- och familjenämndens initiativ samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs i frågor där man befärrar att barn far illa.

Skollagen reglerar vidare att elever som är i behov av särskilt stöd ska få de insatser och det stöd som de är berättigade till. Om det befärras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

- ▶ **Kommunens övergripande mål**

Enligt kommunens övergripande mål vilka framgår i Budget 2014, ska *"alla elever i Eslövs kommun ha behörighet till ett högskoleförberedande- eller yrkesprogram i gymnasiet och ha god självkänsla och ett gott självförtroende"*.

Kommunfullmäktige har inte antagit några övriga verksamhetsmål för barn- och familjenämnden för 2014 som har direkt bäring på samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst.

2.4. Metod

Granskningen grundas på dokumentstudier och intervjuer. Intervjuer har skett med förvaltningschef för barn- och utbildningsförvaltningen, avdelningschef för resursavdelningen, chef för barn- och elevstödsenheten, chef för utredningsenheten, avdelningschef för förskolan, avdelningschef för grundskolan, två rektorer och två förskolechefer, en socialrådgivare, samt en fältassistent. Vidare har granskarna tagit del av styrdokument samt statistik avseende antalet aktualiseringar från förskolor och skolor i kommunen.

3. Samverkan mellan förskola/skola och socialtjänst

3.1. Organisation

Barn- och familjenämnden ansvarar för verksamheterna förskola, grundskola och socialtjänst för barn och ungdomar upp till 18 år. Förvaltningen Barn och Utbildning består av fyra avdelningar; Förskola, Grundskola, Gymnasie- och Vuxenskola samt Resursavdelningen. Barn och Utbildning ansvarar därmed över administrationen vid Barn- och familjenämnden och Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden¹. Nedan visas nuvarande förvaltningsorganisation gällande fr.o.m. 2013-07-01.

3.1.1. Resursavdelningen

Resursavdelningen har i uppdrag att "... i nära samverkan med andra aktörer stödja Eslövs kommuns barn och ungdomar under 18 år, med individuella-, allmänriktade- samt strukturella insatser." Efter en omorganisation som träder i kraft 2015-01-01 består resursavdelningen av följande tre enheter:

► Barn- och elevstödsenheten

Barn- och elevstödsenheten består av skolsköterskor, skolläkare, skolkuratorer, logoped, psykologer och specialpedagoger. Enheten leds av en enhetschef. Elevhälsans uppdrag är att skapa en inlärningsmiljö utifrån det enskilda barnets förutsättningar och behov. Enligt uppgift från kommunens hemsida ska en nära samverkan eftersträvas mellan elevhälsans kompetenser och övriga kompetenser inom förvaltningen.

► Utredningsenheten

Socialtjänstens utredningsenhet har ansvar för att uppmärksamma barn som far illa eller riskerar att fara illa, samt utreda och besluta om insatser för familjer med barn i åldern 0-18 år. Inom utredningsenheten finns en mottagningsenhet som ansvarar för att ta emot

¹ Fr.o.m. 2013-07-01 i enlighet med KF 2013-09-30, §§ 124-125

anmälningar från förskolor, skolor, allmänheten och andra myndigheter. Fr.o.m. 2015-01-01 kommer en socialsekreterare från polisen även vara en del av mottagningsenheten.

Utredningsenheten har dagliga telefontider för rådgivning. Under telefontiden finns det även möjlighet att göra en anmälan eller ansökan kring barn som far illa eller riskerar att fara illa. Utöver det har enheten en s.k. myndighetstelefon, vilken andra myndigheter kan vända sig till vid brådskande ärenden. När socialtjänsten inte finns tillgänglig, som t.ex. under veckoslut och helger, kan kommunens invånare även vända sig till den sociala jouren för t.ex. rådgivning, hänvisning och upplysning.

► **Förebyggande enheten/Öppenvård**

Förebyggande enheten har i uppdrag att tidigt identifiera risk- och skyddsfaktorer hos barn och ungdomar mellan 0-18 år. I enheten ingår fältsekreterare, Familjens hus/familjecentral, familjeteam/verkställighet, ungdomsteam, barngrupper och boendestöd. Enheten arbetar bland annat med tobak-, alkohol- och narkotikaprevention, fältarbete, föräldragrupper, stöd i samband med polisförhör, medling vid brott, SSP-grupper², socialrådgivning och öppen förskola.

Resursavdelningen har även ansvar för kontakten mellan Barnhus och kommunen. Barnhusen syftar till att låta barn som t.ex. blivit utsatta för övergrepp vara i en trygg och barnvänlig miljö under utredningsprocessen. Syftet är även att barnet ska slippa att slussas runt mellan olika myndigheter eller behöva upprepa sin berättelse för flera olika personer. Det närmaste barnhuset ligger enligt uppgift i Lund. Enligt intervjuade har antalet barn från Eslövs kommun som fått hjälp via Barnhus ökat mellan 2011-2013.

3.2. Mål och viljeriktningar

Som nämnts ovan finns det inga nämndspecifika mål framtagna vad gäller samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst avseende barn som far illa eller riskerar att fara illa. I det kommunala handlingsprogrammet 2011-2014³, vilken hänför till kommunens övergripande målsättningar, framgår dock att kommunen "... ska tillse att alla förvaltningar som arbetar med barn och ungdomsverksamhet ska utöka samarbetet". Vidare framgår att Eslövs kommun "... ska stärka samarbetet mellan förskola, skola, vuxenutbildning och socialtjänst". Vi noterar att det inte framgår hur denna målsättning ska uppnås.

I Barn- och familjeplanen⁴ som är vägledande för nämndens verksamheter, framgår nämndens prioriterade målsättningar för aktuell mandatperiod. Dessa utgår från kommunens övergripande målsättningar: *Ett långsiktigt hållbart Eslöv, Bo och verka i Eslöv, Mångfald, och Medborgarfokus och bemötande*. Målsättningarna har brutits ned i olika måluppfyllelser. I planen saknas mål som anknyter till samverkan mellan förskola/skola och socialtjänst.

I barn- och utbildningsförvaltningens verksamhetsplan 2011-2014 framgår strategiska områden som syftar till en ökad måluppfyllelse i enlighet med Barn- och familjeplanen. Verksamhetsplanen är inte politiskt beslutad utan fungerar som ett verktyg för tjänstemännen. Ambitionen med verksamhetsplanen är bl.a. att ge en ökad samverkan mellan de olika verksamhetsområdena inom Barn och Utbildning. Strategier har brutits ned inom varje verksamhet för att anpassas till verksamhetens behov. Det är rektors, förskolechefs och enhetschefs ansvar att tillse att strategier och kriterier uppfylls.

² SSP-grupper (Samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och EBO)

³ Fastställdes av KF 2010-12-20, § 130.

⁴ Fastställdes av KF 2011-09-26

Verksamhetsplanen ska följas upp minst fyra gånger per år. Enligt förvaltningschefen görs detta löpande. I nedanstående tabell redogörs de för granskningen relevanta strategierna.

Strategi	Kriterier	Uppföljning
”Skolan är den gemensamma arenan där verksamheterna samverkar med sammanhållet stöd för barn/elever”	Samverkansteam, 1-16 års perspektiv omfattande förskola, grundskola och resursavdelning, ska finnas uppbyggda kring samma geografiska område som 7-9 skolornas upptagningsområden.	Samverkansteam ska vara bildade senast 2011-12-31 och presenteras för avdelningscheferna. Samverkansteams arbete och utveckling följs därefter upp 2 gånger per år.
	Resursavdelningens verksamheter arbetar i team med samma geografiska område som 7-9 skolornas upptagningsområden	Resursavdelningens team ska vara organiserade senast 2011-12-31 och följas upp kontinuerligt.
”Föräldrarnas kunskaper om det egna barnet tillvaratas för att tillgodose barnet/elevens behov”	När barnen/eleverna övergår till en ny verksamhet, ska forum finnas för information och utbyte	Varje verksamhet har en utarbetad plan för hur forum för information och utbyte ska fungera.
	Verksamheten använder sig av sociala medier och modern teknik för att möta den verklighet som barn, elever och föräldrar befinner sig i.	Samverkansteamets sammanställer och redovisar i samband med bokslutet genomförda stödåtgärder till föräldrar.
	Föräldrarna som behöver stöd i sin föräldraroll får tidigt erbjudande om sådant stöd	Verkställa Eslövs kommuns riktlinjer för kommunikation

3.3. Rutiner vid anmälan kring barn som far illa eller riskerar att fara illa

Av intervjuer framgår att medarbetare inom barn- och familjenämndens ansvarsområde arbetar efter en välkänd praxis vid anmälan av barn som far illa eller riskerar att fara illa. På kommunens hemsida och intranät framgår vilket tillvägagångssätt som ska tillämpas vid anmälan.

Nedan redogörs vad som framkommit vid intervjuer avseende hur förskolor och skolor hanterar en anmälan:

- Förskolechef/rektorer står vanligtvis för anmälan till socialtjänsten även om oron kommer från t.ex. elevhälsans personal eller en förskolelärare/lärare. Dock förekommer att förskollärare/lärare gör anmälan direkt till socialtjänsten. Enligt intervjuerna varierar det från fall till fall.

- ▶ Vid vissa enheter finns en rutin att bjuda in socialsekreterare till verksamheten för ett gemensamt samtal med föräldrar, socialsekreterare, förskolechef/rektor och ev. övrig personal. En anmälan görs då direkt vid sittande bord samt att kompletterande uppgifter kring anmälan kan inhämtas.
- ▶ Vid oro av medarbetare inom förskola och skola finns möjlighet för personalen att kontakta mottagningsenheten och därigenom göra en anmälan till utredningsenheten. Förskolan och skolan kan även ringa till handläggarna på mottagningsenheten för att diskutera ett ärende anonymt eller att få råd och stöd.

Det framkommer otydligt i vilken mån de fristående förskolorna och skolorna informeras om socialtjänstens anmälningsrutiner.

3.3.1. Återkoppling från socialtjänsten

Enligt de intervjuade brukar socialtjänsten skicka en bekräftelse till anmälaren om att en anmälan har mottagits. De intervjuade inom förskola och skola anger att så överlag sker i den mån de efterfrågat återkoppling. Dock framgår att detta inte sker i samtliga ärenden. Vidare framhålls att de mer erfarna socialsekreterarna tenderar att ge ökad återkoppling jämfört med de socialsekreterare som nyligen börjat. Enligt de intervjuade anses tidsperspektivet avseende återkoppling vara av stor vikt, speciellt vid akuta ärenden när t.ex. barn riskerar hemlöshet. Avdelningschefen för resursavdelningen anger att återkopplingen är en viktig fråga. Det saknas statistik över hur många ärenden som återkopplats till anmälaren.

3.3.2. Utredning

Utredningsenheten hanterar ansökningar och anmälningar. När en anmälan eller ansökan inkommit till socialtjänsten gör handläggaren en skyddsbedömning inom 24 timmar om det är omedelbar fara för barnet och om åtgärder behöver vidtas direkt. Vidare görs en bedömning huruvida underlag finns för att inleda en utredning eller ej. Om utredning ska inledas, tar mottagningssekreterare ställning till om detta bör göras direkt eller om det kan hanteras inom 14 dagar vilken är den tidsperiod då socialtjänsten ska ha fattat ett beslut om att inleda utredning eller ej enligt rådande lagstiftning.

Enligt intervjuade kan det förekomma att en utredning inte hinner inledas inom angiven tid, vilket enligt uppgift beror på t.ex. sjukdom hos familjen eller att socialtjänsten inte lyckas få kontakt med aktuell familj. Avser ärendet en ansökan kring ett barn eller en ungdom som tidigare ej förekommit inom socialtjänsten, hanteras ärendet av mottagningsenheten som direkt inleder en utredning. Avser ärendet ett barn eller en ungdom som tidigare förekommit inom socialtjänsten skickas ärendet direkt till ansvarig handläggare. Enligt avdelningschefen för resursavdelningen är det cirka 35 % av anmälningarna som leder till en utredning.

Eslövs kommun arbetar efter Socialstyrelsens arbetsverktyg Barns behov i centrum⁵ (BBIC). Verktiget påvisar vikten av en helhetssyn för att förstå barnets situation och för att uppnå resultat. Utgångspunkten för utredningen är att ta reda på barnets behov, om föräldrarna kan tillgodose behoven och hur föräldrarnas eventuella problem påverkar barnet. I BBIC betonas även omgivningens betydelse, d.v.s. familje- och miljöfaktorerna och hur dessa påverkar barn och ungas utveckling.

⁵ <http://www.socialstyrelsen.se/barnochfamilj/bbic/grundernaibbic>, 2014-12-03

Vid beslut om påbörjad utredning kallas vårdnadshavare till en förhandsbedömning, vilken syftar till att beskriva hur utredningen ska gå till. Enligt intervjuade förekommer det att den som gjort anmälan bjuds in till detta möte. Enligt uppgift sker detta i större utsträckning om anmälan kommer från en förskola eller skola. Intervjuade inom Resursavdelningen uttrycker en vilja om att utnyttja denna möjlighet mer.

3.3.3. Samverkansforum

I Barn och Utbildnings verksamhetsplan framgår att det ska finnas s.k. samverkansteam i syfte att skapa ett sammanhållet stöd för barn och elever. Samverkansteams arbete och utveckling ska enligt planen följas upp två gånger per år. Av intervjuer framgår att samverkansteam inte längre nyttjas i enlighet med målsättningen. Enligt de intervjuade träffas dock en del grupper fortfarande då de anser att teamen fungerar bra och utgör ett bra forum att diskutera barn och elever i behov av stöd och hjälp. Enligt förvaltningsledningen ska en analys av samverkansteams existens göras innan verksamhetsplanen för kommande mandatperiod färdigställs. Syftet är att avgöra om arbetet med teamen ska återupptas, och i så fall i vilken form. Av granskningen framgår otvetydigt om förvaltningen gjort någon uppföljning av arbetet utifrån de samverkansgrupper som har fortsatt att träffas.

Tre gånger per termin träffas chefer från förskolan, grundskolan, och resursavdelningen för utbildningsdagar med syfte att öka samverkan dem emellan. Under dagen delas medarbetarna in i mindre grupper där de ställs inför olika problemställningar som ska analyseras. Av intervjuer framgår att utbildningsdagarna är uppskattade från alla personalgrupper. Dock efterfrågas av de intervjuade en tydligare återkoppling från förvaltningsledningen kring vilka åtgärder och förebyggande insatser som bör göras utifrån de gemensamma frågeställningarna som diskuteras.

Därtill sker samverkan på chefsnivå genom den s.k. 40-gruppen⁶ som träffas ca 3 ggr/termin samt under utvecklingsdagar. Enligt intervjuade är mötet fokuserat på information och nulägesrapportering kopplade till nämndens ansvarsområde.

Enligt vad som framkommit av intervjuer träffas de olika verksamheterna även inom olika samverkansforum kopplade till målgruppen. Nedan redogörs för ett antal forum där förskola/skola och socialtjänst medverkar eller har medverkat:

- ▶ "Samverkan Socialtjänst, Skola, Polis och Eslövs bostads AB" (SSPe) är ett lokalt drog- och brottsförebyggande samverkansforum mellan kommun, polis och Eslövs kommunala bostadsbolag.
- ▶ Nätverksmöten syftar till att identifiera vilket nätverk och kontaktpersoner barnet/ungdomen har, samt hur dessa kan bistå med stöd.
- ▶ Elevhälsokonferenser för de elever som är i behov av pedagogiska, psykosociala, sociala och fysisk/medicinska stödbehov. Om socialtjänsten är inkopplad i ett ärende som rör eleven bjuds de även in till konferensen.
- ▶ All personal på resursavdelningen träffas 2 ggr/år för att diskutera utvecklingsfrågor med gemensamma teman.

⁶ Består av förvaltningschef, avdelningschefer samt rektorer, förskolechefer och enhetschefer.

Av intervjuer framgår att Barn och Utbildning haft en stor personalomsättning vilket enligt uppgift ska ha påverkat kontinuiteten i samverkansarbetet. Detta har inneburit att förvaltningen har fått ta nya tag kring samverkansfrågan mellan förskola, skola och socialtjänst. Det finns ingen statistik kring hur många barn och elever som har fått stöd genom ovan nämnda samverkansgrupper, eller i hur många ärenden där förskolan och skolan samverkar med socialtjänsten.

Av intervjuerna framgår att förvaltningen under 2015 ska genomföra en utbildningsinsats riktad mot förskolepersonal kring barn som bevittnar eller har bevittnat våld. Syftet är att kommunen ska ha en medarbetare vid varje förskola som har en spetskompetens att hantera barn som bevittnat våld. Vidare framgår att utredningsenheten planerar att bjuda in all personal i Eslövs kommun till ett informationstillfälle kring deras anmälningsskyldighet under våren 2015. Syftet är även att tydliggöra utredningsenhetens uppdrag och bidra till en större öppenhet mellan enheterna.

3.3.4. Skattning av samverkan

Vid intervjuerna ombads de intervjuade att rangordna samverkan mellan förskola, grundskola och resursavdelningen på en skala mellan 1 och 10, där 10 är högsta betyg. Vi kan konstatera att förvaltningsledningen, utredningsenheten och förskolan anser att samverkan fungerar relativt bra på en 10-gradig skala. Grundskolan och elevhälsan tycker att det fungerar sämre. I detta avseende efterfrågas tätare kontakt och gemensamma insatser i de ärenden där både skolan och socialtjänsten är inkopplade.

Skattning av samverkan mellan 1-10	
Förvaltningsledning	7,5
Förskola	7,5
Grundskola	5,5
Barn- och elevstödsenheten	4
Utredningsenheten	6,5

3.4. Ärendestatistik

Enligt den interna kontrollplanen för 2014 ska resursavdelningen delge nämnden information i form av statistik för myndighetsutövning. Nedanstående tabell tydliggör antalet aktualiseringar⁷, avslutade utredningar⁸, samt pågående ärenden under 2012 och 2013 inom ramen för utredningsenhetens arbete. Statistiken avser påbörjad anmälan för barn 0-17 år.

Utredningsenheten	2012	2013	ökning/minskning %
Antal aktualiseringar	695	916	+ 32 %
Antal avslutade utredningar	209	200	- 5 %
Antal pågående ärenden	341	370	+ 9 %
Antalet anmälningar från skola/skolbarnomsorg	101	128	+ 27 %

⁷ Anmälningar, ansökningar, och yttrande

⁸ Avslutad utan insats, avslutad med insats, ansökan om LVU, samt begäran om yttrande

Enligt ovanstående statistik har antalet aktualiseringar inom utredningsenheten ökat med 32 % från 2012 till 2013. Även antalet unika individer⁹ har ökat med 32 %. Vidare tydliggör tabellen att antalet anmälningar från skola/skolbarnomsorg har ökat med 27 % för motsvarande period. Av intervjuerna framgår att det finns en tendens att fler anmälningar görs inom de kommunala verksamheterna jämfört med de fristående verksamheterna. Ökningen av antalet aktualiseringar kan enligt de intervjuade bero på bristen av formaliserade riktlinjer avseende förebyggande arbete, samt det ökade behovet av hjälp till familjer med barn som far illa eller riskerar att fara illa. Någon vidare analys av nämnden avseende orsakerna till ökningen har ej synliggjorts under granskningen.

I Budget 2015 framgår att antalet aktualiseringar under första halvåret 2014 ökade med 49 % jämfört med 2013. Totala antalet anmälningar från skolan eller skolbarnomsorgen var vid granskningstillfället 99 stycken. För att uppfylla kraven på myndighetsutövningen har utredningsenheten påbörjat rekryteringen av fyra nya socialtjänstsekreterare. Chefen för utredningsenheten upplever dock att det är svårt att rekrytera socialsekreterare med erfarenhet, vilket är av stor vikt för att möta barn som far illa eller riskerar att fara illa.

Inom förebyggande enheten har antalet aktualiseringar, avslutade utredningar, samt pågående utredningar minskat mellan 2012 och 2013.

Förebyggande enheten	2012	2013	ökning/minskning %
Antal aktualiseringar	181	139	-30 %
Antalet avslutade utredningar	41	29	-30 %
Antalet pågående utredningar	52	47	-10 %

3.5. Uppföljning och återrapportering

Av intervjuerna framkommer att frågan avseende barn och unga i behov av stöd och hjälp diskuteras kontinuerligt inom nämnden och att intresset för frågan är stort. Barn- och familjenämnden rapporterar vid delårs- och årsbokslut till fullmäktige de resultat som framkommit enligt gällande internkontrollplan, budgetmål samt Barn- och familjeplanen. De strategier och kriterier som anges i verksamhetsplanen följs även upp kontinuerligt. Därtill har barn- och familjenämnden beslutat om en plan för det systematiska kvalitetsarbetet. I planen anges bl.a. att varje verksamhetsuppföljning ska innehålla en resultatbedömning, en analys av orsakerna till resultatet, och vid behov förslag till nya åtgärder för att förbättra resultatet (RAN¹⁰).

Uppföljning av ärendestatistik (se punkt 3.4) sker i samband med uppföljningen av den interna kontrollplanen vilken delges nämnden två gånger per år. Därtill för resursavdelningen statistik med hjälp av analysverktyget QlikView. Exempel på nyckeltal som följs upp är bl.a. antalet utredningar per handläggare, antalet insatser, genomsnittlig tid från aktualisering till beslut, samt antal vård dygn. Arbetet är dock under utveckling. Enligt chefen för resursavdelningen finns idag en styrgrupp tillsatt i kommunen vars syfte är se över användning och utveckling av QlikView. Det har bl.a. genomförts intervjuer med chefer¹¹ kring deras behov och önskemål. Under våren 2015 ska enligt uppgift en utvecklingsplan fastställas utifrån dessa behov.

⁹ Unika individer syftar i detta sammanhang till enskilda individer/nya personer

¹⁰ RAN – Metoden som förvaltningen använder vid uppföljning

¹¹ Förskolechefer, rektorer, enhetschefer, avdelningschefer samt förvaltningschefer

3.6. Bedömning

Enligt socialtjänstlagen ska barn- och familjenämnden aktivt verka för att samverkan kommer till stånd i de frågor där man befår att barn far illa. På samma sätt har skolhuvudmännen en anmälningsskyldighet och skyldighet att på barn- och familjenämndens initiativ samverka i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa.

Granskningen visar att rutinen vid anmälan kring barn som far illa eller riskerar att fara illa bedöms vara känd bland medarbetarna inom barn- och familjenämndens verksamhetsområden. Vi ser det som positivt att utredningsenheten planerar att arrangera en informationsträff för all personal i Eslövs kommun våren 2015 avseende anmälningsskyldigheten. Vi bedömer att detta är viktigt för att fånga upp och informera b.l.a. de fristående verksamheterna. Barn- och familjenämnden bör enligt vår bedömning tydligare förvissa sig om att all förskole- och skolpersonal i kommunen är väl förtrodda med vilka rutiner som gäller och att förskolan och skolan känner sig trygg i sin anmälningsskyldighet.

Granskningen visar att det förekommer variationer huruvida återkoppling skett i de fall förskola/skola gjort en anmälan. Vissa av de intervjuade förskolecheferna och rektorerna anger att någon återkoppling ej skett även om det har efterfrågats, medan andra fått återkoppling i samtliga ärenden vid en förfrågan. Vår bedömning är att nämnden bör säkerställa att återkoppling sker i enlighet med de lagkrav som finns.

Vi kan konstatera att det i nämndens styrdokument finns mål och viljeriktningar med bäring på samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst. Dock saknas aktiviteter som tydliggör hur de övergripande samverkansmålen ska uppnås. Det saknas även en uttalad samverkansmodell mellan förskola, skola och socialtjänst som är vägledande och styrande för arbetet med barn och unga i behov av stöd och hjälp. Dock finns ett antal samverkansforum som ger möjlighet för medarbetare att diskutera gemensamma insatser och åtgärder kopplade till målgruppen. Vi noterar att de s.k. samverkansteamerna mellan förskola, grundskola och resursavdelning inte genomförs fullt ut i enlighet med målsättningen i verksamhetsplanen. Bilden av samverkan mellan de olika enheterna tycks även variera. Förvaltningsledningen, utredningsenheten samt förskolan anser att samverkan fungerar relativt bra, medan grundskolan och elevhälsan anser att samverkan behöver utvecklas.

Granskningen visar att antalet anmälningar från förskola och skola har ökat med 27 % från 2012 till 2013. Vidare har antalet aktualiseringar ökat markant under perioden 2012-2014. Vi kan samtidigt konstatera att antalet aktualiseringar inom förebyggande enheten har minskat med 30 %. Detta är något nämnden särskilt bör beakta i det fortsatta samverkansarbetet för att säkerställa att barn och ungdomar får det stöd och hjälp som de är berättigade till. Vidare krävs enligt vår bedömning en kontinuerlig dialog och ett tydliggörande av de insatser socialtjänsten kan erbjuda samt vilka gemensamma insatser och arbetsmetoder som kan genomföras mellan socialtjänst och förskola/skola utifrån verksamheternas uppdrag och ansvarsområden.

Genom att förskolan och skolan utgör den arena där barn och unga vistas dagligen finns behov av att tydliggöra resursavdelningens uppdrag vad gäller de barn och elever som är i behov av stöd och hjälp. Det traditionella incitamentet är att agera när barn far illa. Dock föreligger behov inte minst i det förebyggande arbetet att socialtjänsten bidrar och tillser att stödinsatser även ges i barnens och elevernas skolmiljö i samordning med de insatser som genomförs av förskolan och skolan. Detta är särskilt av vikt för att säkerställa att socialtjänsten kommer in tidigt i ärenden och kan samverka kring de barn och unga som är i behov av stöd från flera instanser.

4. Sammanfattande bedömning

4.1. Bedömning utifrån revisionsfrågor

Har mål och viljeriktningar uttalats beträffande målgruppen?

Det finns inte några övergripande mål framtagna avseende samverkan kring barn som far illa eller riskerar att fara illa. Kommun har dock mål och viljeriktningar som kan hänföras till målgruppen. I det kommunala handlingsprogrammet 2011-2014 framgår att kommunen "... ska tillse att alla förvaltningar som arbetar med barn och ungdomsverksamhet utökar samarbetet". Vidare framgår att Eslövs kommun "... ska stärka samarbetet mellan förskola, skola, vuxenutbildning och socialtjänst". Vi noterar dock att det inte framgår hur denna målsättning ska uppnås. I verksamhetsplanen framgår även två strategier som kan hänföras till samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst (se punkt 3.2 Mål och viljeriktningar).

Finns det dokumenterade rutiner för samverkan mellan förskola/skola och socialtjänst? Är rutinerna kända och implementerade?

Det saknas dokumenterade rutiner för samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst. De forum för dialog som finns kring målgruppen bedöms dock vara kända bland medarbetare inom barn- och familjenämndens verksamheter.

Vilka samverkande insatser görs beträffande målgruppen?

Tre gånger per termin träffas chefer från förskola, grundskola och resursavdelningen för gemensamma utbildningsdagar i syfte att öka samverkan dem emellan. Av intervjuer framgår att utbildningsdagarna är uppskattade av samtliga personalgrupper, dock efterfrågas en tydligare återkoppling från förvaltningsledningen kring vilka åtgärder och förebyggande insatser som exempelvis bör göras utifrån de gemensamma frågeställningar som diskuterats.

En samverkansträff med den s.k. 40-gruppen sker två-tre gånger per termin där samtliga chefer inom barn- och utbildningsförvaltningen träffas för att diskutera aktuella frågeställningar. Kommunen deltar även i olika samverkansforum med externa aktörer såsom polis och det kommunala bostadsbolaget för att öka samverkan mellan förskola/skola och socialtjänst.

Enligt verksamhetsplanen 2011-2014 ska kommunen ha s.k. samverkansteam. Av intervjuer framgår att de teamen inte fungerat i enlighet med målsättningen eftersom intentionerna med samverkansteam inte uppnåtts. Enligt förvaltningsledningen ska en analys av samverkans existens göras innan verksamhetsplanen för kommande mandatperiod färdigställs.

Av intervjuerna framgår att förvaltningen under 2015 ska genomföra en utbildningsinsats riktad mot förskolepersonal, om barn som bevittnar eller har bevittnat våld. Vidare framgår att utredningsenheten under våren 2015 planerar att samla all personal i Eslövs kommun för en gemensam informationsträff angående anmälningsplikten.

I vilken utsträckning anmäler förskolorna/skolorna till socialtjänsten kring barn som riskerar att fara illa?

Granskningen visar att rutinen kring anmälan avseende barn som far illa eller riskerar att fara illa bedöms vara känd bland medarbetarna inom barn- och familjenämndens verksamhetsområden. Antalet anmälningar från skolan och skolbarnomsorgen har ökat med 27 % från 2012 till 2013. Antalet aktualiseringar inom utredningsenheten har ökat med 32 %

från 2012 till 2013. Antalet utsatta barn från Eslövs kommun som fått hjälp vid ett Barnahus mellan 2008 och nov 2013 har mer än fördubblats.

I Budget 2015 framgår att antalet aktualiseringar under första halvåret 2014 har ökat med 49 % jämfört med 2013. I budgeten framgår dock inte hur många anmälningar av dessa som är från förskola och skola. Inför 2015 har enheten fått utökade resurser i syfte att förstärka myndighetsutövningen. Enligt intervjuade beror ökningen på bristen av formaliserade riktlinjer avseende förebyggande arbete, samt att behovet av hjälp från familjer med barn som far illa eller riskerar att fara illa ökar.

I vilken utsträckning återkopplar socialtjänsten inkomna anmälningar?

Barn och familjenämnden får ingen statistik avseende i vilken utsträckning som socialtjänsten återkopplar inkomna anmälningar. Granskningen visar dock att det förekommer variationer huruvida återkoppling skett till anmälaren i samtliga ärenden. Vissa av de intervjuade förskolecheferna och rektorerna anger att någon återkoppling ej skett även om det efterfrågats, medan andra anger att återkoppling skett i samtliga ärenden vid en förfrågan.

Vilken uppföljning och återrapportering sker till barn- och familjenämnden och kommunfullmäktige?

Enligt de intervjuade diskuteras frågor relaterade till barn och unga i behov av stöd och hjälp återkommande i nämnden. I samband med delårs- och årsbokslut rapporterar nämnden till fullmäktige de resultat som framkommit enligt gällande internkontrollplan, budgetmål samt målen i Barn- och familjeplanen. Återrapporteringen till kommunfullmäktige avseende de samverkansinsatser som görs mellan förskola, skola och socialtjänst kring barn som far illa bedöms som otidlig.

Chefen för resursavdelningen redogör statistik för nämnden två gånger per år med hjälp av IT-systemet QlikView. Statistiken avser bl.a. antalet aktualiseringar och antalet barn som fått stöd genom Barnahus. Utvecklingsarbete pågår inom resursavdelningen i syfte att ta fram ändamålsenliga nyckeltal för ärendehantering och myndighetsutövning.

4.2. Slutsats och rekommendationer

Granskningens övergripande syfte har varit att bedöma huruvida barn- och familjenämnden säkerställer en välfungerande samverkan mellan förskola, grundskola och socialtjänst kring barn som far illa eller riskerar att fara illa.

Vår bedömning är att barn- och familjenämnden i Eslövs kommun har en god ambition att utveckla samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst. Genom att berörda verksamheter organisatoriskt finns samlade i en gemensam nämnd finns förutsättningar för en nära samverkan och dialog. Barn- och familjenämnden har uttryckt mål och viljeriktningar som kan hänföras till samverkan avseende barn som far illa eller riskerar att fara illa. Granskningen visar att samverkansinsatser görs, men att arbetet kan stärkas och utvecklas. Vi kan vidare konstatera att det saknas dokumenterade strategier som beskriver hur nämnden ska uppnå en högre samverkan mellan verksamheterna.

Vår sammanfattande bedömning är att barn- och familjenämndens styrning och uppföljning kring barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa kan stärkas. I nämndens utvecklingsarbete bör formaliseras vilka gemensamma förebyggande insatser och arbetsmetoder som kan genomföras mellan förskola, skola och socialtjänst utifrån

verksamheternas uppdrag och ansvarsområden. Detta är särskilt av vikt med tanke på den ökade andelen anmälningar kring barn som far illa eller riskerar att fara illa som noterats i kommunen under den senaste tvåårsperioden. Barn- och familjenämnden bör i det fortsatta samverkansarbetet bevaka att barn och unga med behov av stöd och hjälp, får det stöd som de är berättigade till och att barnen inte hamnar i kläm mellan nämndens olika verksamhetsområden.

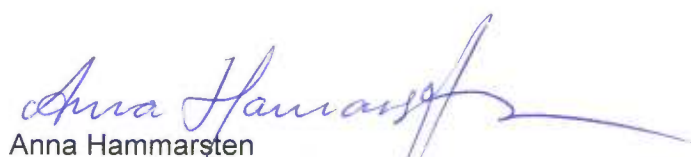
Vi har utifrån granskningen identifierat följande förbättringsområden/rekommendationer:

- ▶ Barn- och familjenämnden borde utveckla riktlinjer för samverkan mellan förskola/skola och socialtjänst för att tydliggöra styrning och inriktning av arbetet samt för att möjliggöra till kartläggning och uppföljning kring vilka resultat som uppnåtts.
- ▶ Barn- och familjenämnden måste tydligare förvissa sig om att all förskole- och skolpersonal är väl förtrogna med rutinerna vid anmälan när ett barn far illa eller riskerar att fara illa.
- ▶ Barn- och familjenämnden borde formalisera riktlinjer avseende det förebyggande arbetet kring barn som far illa eller riskerar att fara illa och vilka gemensamma insatser mellan förskola, skola och socialtjänst som kan utvecklas för att möta ökade behov.
- ▶ Innehållet i de utbildningsinsatser som genomförs mellan förskola/skola och socialtjänst bör utvecklas för att tydliggöra vilka åtgärder och förebyggande insatser som skall göras kopplade till målgruppen utifrån de gemensamma frågeställningar som diskuteras.
- ▶ Barn- och familjenämnden skall säkerställa att socialtjänsten återkopplar till förskola och skola vid en anmälan i enlighet med lagens krav.

Eslövs kommun 17 december 2014

Ida Brorsson
EY

Anna Hammarsten
EY

Källförteckning

Intervjuade

Kerstin Melén-Gyllensten, Förvaltningschef för Barn- och utbildningsförvaltningen
Jörgen Larsson, Avdelningschef, Resursavdelningen
Lotta Ljungström, enhetschef för barn- och elevstödsenheten
Josefin Astbrant-Hallgren, enhetschef för utredningsenheten
Lena Planken, Avdelningschef för Grundskolan
Charlotte Wedelsbäck, Rektor Marieskolan
Ingemar Larsson, Enhetschef Resursskolorna och bitr. rektor för Fridasroskolan
Ann-Marie Mattson, Avdelningschef för Förskolan
Carolina Åkesson, Förskolechef för Centrum
Gullbritt Swensson, Förskolechef för Sallerups förskolor
Veronica Lilja, Socialrådgivare
Daniel Häggstam, Fältassistent

Dokumentation

Budget 2014 samt flerårsplan 2015 och 2016
Budget 2015 samt flerårsplan 2016 och 2017
Årsredovisning 2013
Barn- och familjeplan 2011-2014
Verksamhetsplan 2011-2014
Kommunalt handlingsprogram för Eslöv 2011-2014
Prioriterade mål för Eslövs kommun 2011-2014
Uppföljning av socialtjänstären 2013
Uppföljning av Barnahus 2008-nov 2013
Sammanställande statistik avseende aktualiseringar 2012-2014
Organisationskarta